

జానకీ సంచయము

రచన

కవికులాలంకార, కవిరాజు

శ్రీ ఆలంకారీయ కోటయ రాజు

ప్రకాశకులు

అలంకారం సోదరులు

గాయత్రి నగర్, కందుకూరు, ప్రకాశం జిల్లా

శ్రీనివాసనగర్, పొద్దుటూరు, కడపజిల్లా

జానకీ సంశయము

- శ్రీ.అలంకారం కోటం రాజు

- ఉ. వానరమేడ, యీమనుజ భాషణమేడ? యిదేమి వింత, నే
గానను యిజ్జగాన, యిదిగాదిలి దూతట! రామమూర్తికిన్
జ్ఞాన విహీననైతిని, నిజంబొకొ! కల్లయొ! యాసురీయమో!
జానకి నేనుగానో! యని సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --1
- ఉ. కాననసీమలో పసరు గాయల నాకుల దృత్తి జెందు, యీ
వానరమెట్లు వచ్చె? పృథువారిధి తానెటు దాటె? రాక్షసుల్
దీనినదెట్లుగానరు? సుధీ విభవంబున బ్రహ్మబోలు, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --2
- ఉ. కానను, యీజనుష్ఠన, యగధము చింతను సేయచిత్రమీ!
వానర మింత రాత్రియిటు వచ్చుట, రాముని ముద్రికిచ్చుటల్
ఏనిది నమ్ముటో! కలగనెంచుటో! జాగ్రదవస్థనుంటి, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --3
- ఉ. మానని గాయమై యసుర మాటలరేగె మనస్సు, నాకు లో
కాన, తపస్సు తప్ప, మఱిగానను, నేడు మహస్సు, యిప్పుయీ
వానర మేగుదెంచి, పతివార్తను, విన్నె, జనుష్ఠుగల్గ, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --4
- ఉ. ఏనిది, నమ్మజాలను, ధరిత్ర మిత్తెవ్వరు నమ్మబోరు, యీ
వానరమా! రఘు ప్రవరు, వింఛిత మింపెసలార జేయు, నో
హో! నగరే! జగంబున, గుణోత్తరుడా రఘురాము తీరు, నే
జానకి గానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --5
- ఉ. ఆనతవైరి రాఘవుడు, యీజగదేక ప్రతాపశాలి, కీ
వానర సఖ్యమెట్లాదవె? వాసవ ముఖ్య మరాధిపాళి, యీ
దానవు చేతనొవ్వగనె, తద్దయు చిత్రము నాయె నిద్రి, నే
జానకిగానో! యంచుమది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --6

- ఉ. పూనిక చేయలేక, నిటబొందిని ప్రాణము నుంచినాను, భూ
జాని రఘుత్తముండు, తన జాయగు నాదగుజాడ గోరి, యీ
వానర మంపినట్లు, యిది పల్కెడి తీరు విచిత్రమయ్యె, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --7
- ఉ. జ్ఞానములేని దందురు, ప్రజల్ పశుసంతతి నిధరిత్ర, యీ
వానరమేమో! వాగ్విప్రతివాక్యము, నాచియు, తూచి పల్కు, లో
నూనను, గౌరవంబు, సుగుణోత్తర జీవనమేమి? వింత, నే
జానకిగానో! యంచు మది స్యయమొందెను, సీత, మారుతీ! --8
- ఉ. తా, నను గోరి తెచ్చెనిట దానవు, డాతని దున్నగోరి, భూ
జాని రఘుప్రవీరుడు నిజంబుగ జాడ నెఱుంగ పంపెనే?
వానర మిట్టిదెందును, ప్రపంచమునందున మున్ను గల్గెనే?
జానకి నేనుగానో! యని సంశయమొందెను సీత, మారుతీ! --9
- ఉ. నేను సుమప్తి లేను, యిది నిశ్చయ మిప్పుడె గాదె రావణుం
డీ, నను బాధ పెట్టి జనె? యింతనకు నింతటిలోన నెట్లు, యీ
వానరమేగుదెంచె, నరభాషణమెట్టుల దీని కబ్బె? నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను సీత, మారుతీ! --10
- ఉ. కానల సంచరించును, నగంబులనెక్కును, యెచ్చటెచ్చటో!
కోనల గ్రుమ్మరున్, కులపు కోతుల గూడి చరించు, యిట్టి యీ
వానరమేడ? యల్ల రఘువంశ పయోనిధి రాముడేడ? నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --11
- ఉ. దీనివచింపు మాటలకధీరను నైతిని, నమ్మకుండునా?
కాన, నసత్యమిందు, చవిగా, నయ గారము లొల్క నాడు, యీ
వానర వాక్యముల్ హృది ప్రభావిత ముంబొనరించె, చిత్రమే!
జానకిగానో! యంచు మది సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --12

ఉ. నేనొక దుఃఖ వార్ధినయి నిల్చితి, యీపెను లంకలోన, లో
నూనెను బాడబాగ్ని ననునూల్కొనె పెన్నవమానమౌచు, యీ
వానరమేడ? దానవుని బాహు పరాక్రమమేడ? రామ! నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --25

ఉ. దీనత "రామ రామ" యని ధీమెయి ధ్యాన మొనర్చినాను, నే
కాననిసుమంత సత్పులము, కాని ప్లవంగ మొకండు వచ్చె, నే
మానవ మాత్రుడెవ్వడును, మారఘు రాముని కబ్బలేదోకో!
జానకిగానో! నేను యని సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --26

ఉ. చానను, దీనమానసను, సాధ్వీని, రాముని ధర్మపత్నినిన్
కానని చోటనుంటిగద! కాంతను రోయగ కోతియబ్బెనా?
ఏనరునైన యిచ్చుటకు నెందుకు పంపడు, రామమూర్తి, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --27

ఉ. తానె, యదేమిదోసమొకో! తద్దదయన్ విడనాడినాడు, డెం
దానను వీడకన్ నిలిచి, దాగుడు మూతలు నాడుచుండె, నా
లోనను జీవమింత, చవులూరగ నిల్చెను, యాశచొప్పునన్
జానకినేనుగానో! యని సంశయ మొందెను సీత, మారుతీ! --28

ఉ. తానవ మానభారమున, దానవు ముందుకు రాక యున్న, యీ
శాసుని బోలు తమ్ము, డని శాత్రవ వీరభయంకరుండు, మో
దాన యనుజ్ఞ తానిడిన, తత్పదభక్తుడతండు రాడె? నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --29

ఉ. ఈనను గూర్చి యవ్వరికి, నేమియు బట్టదులెమ్ము, యేదో, యీ
వానరపుంగవమ్ము యిటు వచ్చెను, నొచ్చెను నాచరిత్రకున్
అనరపాలు కన్న, యిదె యాప్తము నాకిప్పుడెన్న చిత్రమై!
జానకిగానో! నేనుయని సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --30

ఉ. అనరపాలమౌళి, యిల నన్నిట జాలినవాడు, కోతినే!
యీననుజూడ బంపుటకు, హేతువు యెద్దియొ గల్గు, తానుయీ
దానవు బాహు విక్రమము, దర్పము పెంపు, నెఱుంగ గోరెనో!
జానకి నేనుగానో! యని సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --31

ఉ. ఏనుయ భాగ్యరాశిని, యదేల జనించెనో! మాయలేడిపై
మానని యాస, పాసితిని, మాధవు నాధవు పాదసేవ, నా
పైనను, నాకె కల్లెను, కృపారహితంపు దురాగ్రహంబు, నే
జానకినే! యటంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --32

ఉ. ఏనొక మందభాగ్యను, ధరిత్రి చరిత్రను గల్గినట్టి, భూ
జానులు రాఘవేశ్వరుల, సద్భవ సీమను మెట్టియున్, దురా
శానల మందు బ్రుంగితిని, యాసురి మాయను, యేమి తెల్వో? నే
జానకి గానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --33

ఉ. న్యూనత యేల? నాకు, యిదినూతన వైఖరియౌను నేడు, యీ
కానన మందె పోయె, తెలి కాంతుల నీనెడి నాడు గౌరవం
బీ, నరమాంస భక్షణు, నిమ్మెయి దెచ్చెన నాడె, నేను యీ
జానకి నొదునే? యనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --34

ఉ. మీనయి, కూర్మమై వరలి, మించు వరాహమునైకకుప్పులన్
దానవజాతి ద్రుంచె మును, ధర్మ విధానము, దేవదేవుడి
వానర మాతడైన నతి భాగ్యనిధానమ, నే నయౌదు, నే
జానకి గానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --35

ఉ. వానికిలేదు నాపయి కృపామతి, చూడగ నేమి పాపమో!
వీనికి కల్లు నాపయిన, వ్రేగగు ప్రేముడి యేమి లాభమో!
వానర మెట్లుదీర్చునిది, బంధుర దుఃఖమె నాకు నింక, నే
జానకిగానో! యంచు మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --36

ఉ. మేనున ప్రాణముండునె? యమేయ గుణాఢ్యుని, రాము జూడకన్
దానతపో జపాలగని, ధన్యత గాంచెదనన్న, రాక్షసుల్
సాను నయంబుగాను, కొనసాగగనీయరు యద్ది, నేనునా
జానకిగాగ పొల్చెదనె? సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --37

ఉ. అనతి యాయడా? మరదికాతడు, వచ్చుట కల్లలేదు, యీ
దానవు ధటికిన్ నిలుచు, తద్దనుపాయము సేయుచుండెనా?
వానర మంపుటందు కన, వంచన మికోకబేని కల్లునా?
జానకి గానోకో! యనుచు సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --38

ఉ. తేనియ లూరు భాషణము, తెంపరి బచెయ్యము, ధర్మ శాస్త్రవి
జ్ఞానము, సజ్జనత్వము, విశాల వినూతన దృక్పథంబు, యీ
వానరమందు నాకు గనవచ్చె, శుభంకరమూర్తి యిద్ది, నే
జానకినైన చాలునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --39

ఉ. ఈనెడి యచ్చకాంతి, రవికీడగు శాస్త్రవాదగృతా గుణం
బానగ జాలు నట్టి, ప్రతిభా సముదగ్రత, స్వామి భక్తి, యీ
ధ్యానసమాధి నిశ్చలత, ధర్మమునందునురక్తి, కోతికిన్
జానకి యేడ గాంచెనని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --40

ఉ. ఏనియతిన్ యతిక్రమణ మింపెసలారగ జేసినానో? యె
వ్వానిని భర్తగా దలచి, భవ్యుని, నవ్యుని, మోక్షదాయ, నే
నో, నరమాత్రుగాదలచి నోవ్య ఘటించితో, నాటి పాపమీ
జానకిపొందగా యనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --41

ఉ. మానితి నెప్పుడో! మధుర మంజూల రామ మనోజ్ఞనామ, మే
ధ్యానము నుండియో! పరమధర్మపరుండగు రాముపత్నికిన్
దానవు పీడనమొట్టుల, దద్దయు తానెటుగూడె, పాపమీ
జానకి యేమి చేసెనను సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --42

ఉ. నేనిదె వచ్చినాను, తరుణీ! యిక రావణుబాధలెల్ల, నా
యీనిఖిలాస్త్ర శస్త్ర సమితిముల నిమ్ముగ బాపు దంచు, నా
భానుకులుండు, రామికయి, బాష్పములోడైనేడు, నాటియా
జానకి నెదునో! యనుచు సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --43

ఉ. నేనినుగొన్ననాడె, రఘునేత! జగత్త్రయస్త్రిజనాళిలో
నేనెనుమీ శిరోమణిని, నిత్యసమర్పితనంచు, నెంచితిన్
దానవుమాయ గప్పిటుల, ధాత్రి వియోగము గల్గజేసె, నే
జానకినెదునో! యనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --44

ఉ. వీనిని యొర్ప లేకటుల వీడితివంచని యెంచలేదు, యీ
దానవుడెంత? వీని, నిజదర్పముజూడయదెంత? నీకు నే
మానిని, యీవు మానినిల, మాటలతో పనియేల? కోతియా?
జానకి నెట్లుగాచునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --45

ఉ. నేననుకోనులేదుగద, నేరఘరాముని యర్థిగొల్ప, మో
దానను, కాననంబులకు తప్పకవత్తు నటంచునాడు, యీ
దానవ సర్పదష్టనయి, తద్దయు నీవెతనొందకుందునే?
జానకి నెప్పుడొదనునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --46

ఉ. హానముజేసి కొంటి, సుగుణోత్తరు లక్ష్మణు పల్కుద్రోసి, కో
పానను, కోపమెంతటి ప్రభావిభవంబును జూపె, నాపయిన్
కానరు స్త్రీలు ముందు వెనుకల్, జగమందున, యట్టిస్త్రీనె, నే
జానకి గానటంచు మది, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --47

ఉ. మానక రామనామమను, మంత్రజపంబొనరించితేని, డెం
దాన, నిరంతరంబు, గుణధాముని, రాముని, నిల్పితేని, యీ
దానవుడిల్లుగాత! యది తప్పిన రాఘవు ధర్మపత్నినో
జానకి నేను గాననుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --48

ఉ. పానము సేయునప్పుడును, పాన్సుగూడిన వేళనైన, ప
ద్యానను, దివ్యనాముడగు, దాశరథిన్ భజియింపకుంటినో!
కానను, యట్టినాదొసగు, కాంతను నన్ను సమాదరింపడా?
జానకి యాత్మనమ్మియును, సంశయమొందెను, సీత, మారుతీ! --49

ఉ. అననసీమపై నటనమాడెడి యాచిటునవ్వు, యెప్పునే
కానగనాడు, శ్రీరుచిర కాంతుల నీనెడి నీరదాభు, నే
కానగనాడునా యనుచు, కన్నుల వత్తిడి చూచుచుంటి, నే
జానకినైనగందునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --50

ఉ. నేననలేదు, నాయెఱిగి, నీలఘనాభుని, చిన్నమాట, యా
కానలనైన, కోనలను, కాయజుకూరిమి గన్న తండ్రినిన్
ధీనుతులెన్నుదానను విధి! బలుదానవు పాలు జేసి, తో?
జానకినైన జాలునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --51

ఉ. తానట, రామచంద్రుడట, దానవజాతి వినాశనమ్ముకై
తా, నవతారమెత్తెనట, ధర్మమునల్లిశ నిల్ప ధాత్రి, నో
హే! నిజమానుగాక! మఱి, యుర్విజ పట్ట దసుంత దానికిన్
జానకి నేనుగానో! యని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --52

ఉ. దీనత "రామ, రామ" యన దిక్కయి నావె! మహాత్మ! నను యే
లా? నరకానందోసితివి, యాత్మ ధవుండవు, కోసలాత్మజా!
సూనశరావి విక్రమ! వసుంధరనీస్తుతి వట్టిదేన? నీ
జానకిగావరావ, యని సంశయ మొందెను. సీత, మారుతీ! --53

ఉ. కోనల, కానలన్ దిరుగు, కోతిని యొక్కటి బట్టి తెచ్చి, స్నే
హానను, సోదరద్యయము, యచ్చెఱువొందగ భాష నేర్చి, దీ
నానను, తోడి తెమ్మనిరి, హాస్యమో! కాలప్రభావమో! యహో!
జానకి తానుగాదనెడి, సంశయ మొందెను సీత, మారుతీ! --54

ఉ. స్నానములేదులే, పలుదినంబుల నుండియు, భుక్తిలేదు, దృ
క్కోణమునుండి, యశ్రువులు కార్చిన ముత్తైములట్లు, జారుటల్
మానగలేదులే, విషమ మార్గణ మొక్కటియైనరాదులే,
జానకియింక లేదనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --55

ఉ. జ్ఞానియితండు వానరుడు, శాంతశమాదులుగల్గువాడు, యే
పూనిక వచ్చినాడో, పనిబూనివచించెడి పల్కులందు, నా
ప్రాణములొందెనూరట, శుభాస్పదు రాముహీదంతరాన్, యీ
జానకి నిల్చునే? యనెడి సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --56

ఉ. ఏను నితాంత మిట్లడలి, యింతకు నింతకు దుఃఖభారనై
మానవనాథు ధర్మనము, మాయగ, హా! యని, కన్నుమూతునో!
దానవుచేత జత్తునో! విధాతయదెట్లు లిఖించెనో కదా!
జానకి భీతిజెందెను, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --57

ఉ. భానుకులుండు, శాంతగుణభావుడుగాన, సురారిదీప్తశౌ
ర్యానల మెంతబెట్టిదమో! యంచిత రీతి గ్రహింప, నేటికీ
వానర వేషధారి నిటు పంచెను, వంచనలేదు సుంత, యీ
జానకి నెట్లు వీడు నని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --58

ఉ. దానవ స్త్రీ కదంబమిటు, తర్జని జూపుచుండ, మధ్యలో
దానవనాథు హంకృతులు, ధాత్రి దిశాతతి దద్దరిల్ల, యే
స్త్రీ నిరతంబు, నిల్చిటు, ధృతిన్, యసురాజిని, నిల్పశక్తమా?
జానకి గాన నేనననుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --59

ఉ. వానలుగల్గె, సన్యములు వాడక పండె, యథావిధిన్ ప్రజల్
పూని క్రియా కలాపములు, పూర్వపు రీతి నొనర్చుచుండి, రీ
స్త్రీ నికురంబ శోభిత సుశీలత, దానవు డాహరింప, నే
జానకిగానటంచు, మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --60

ఉ. అనర రూప రాక్షసి, దయారహితాత్మగు కైక, కోరె, భూ
జానిని, ధర్మరక్షిత భుజార్థళ సారుడు, యిచ్చె వాని, నా
దానవి పంప, కానలకు, దానపురాట్పురిజేరితిట్లు, నే
జానకి గాన మంటినని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --61

ఉ. హీనుడు, ధూర్జవర్తనుడు, హింసయె, సద్రుతమైనవాడు, మో
హానల జ్వాలికా సముదయంబున జిక్కినవాడు, రామ చా
పానల మందు, దగ్ధమయి, భస్మమునొందక నింక నిల్చునా?
జానకి నంచు నెంచునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --62

ఉ. సానలు దీరినాడు, పలుసంగరముల్ దితిజాండు, వీడు యె
వ్వానిని లెక్క సేయడు, ప్రపంచమహే! తలవంచె, వీనికిన్
కానడు, రాముచాపశరకాండ సముజ్వల వహ్ని నెన్నడున్
జానకి గాదలంచునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --63

ఉ. తానము తోడి రాగము, సుధారస మాధురులాలపించు, నా
గా కళాతపస్వియటు, కాండప్రయోగ కళావిదగ్ధుడీ
మానవనాథుడచ్చెఱువు మానక ముందని గూల్చు, రావణా!
జానకి నన్నెఱుంగుమని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --64

ఉ. పో! నిను నమ్మరాదనుచు, భూనుతభూనుత నేను పల్కె, నీ
వానర పుంగవమ్ము కనువ్రాల్చెను, నిర్భర బాష్పధార, వా
డే! నిజమారయన్ పుడమితేడే! ననుంగనబంపె సుమ్ము! యీ
జానకి జానకేయగునె? సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --65

ఉ. సూనుడు కోసలేంద్రజకు, శూరులకెల్లను నొజ్జబంతి, వై
శ్వానరమూర్తి, దానవుల సంతతికిన్, తెగటార్చు రావణున్
వానర రాయబారమిదె, వచ్చె తలంపుకు నిప్పుడిప్పుడే!
జానకి శక్తిరూపిణియె? సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --66

ఉ. కానల క్రంతలన్ దిరిగి, కాయలనాకులతోడ, కుక్కిమో
దానను నింపు కోతికి, శీఘాకద, నాకథ, సాధుజీవనం
వీనరుచేష్టితాడ్యము, నహింసప్రతరతమైన, దీనికిన్
జానకిగాన నమ్మెనని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --67

ఉ. తానట రామభక్తుడట, తామరసేకణు పాదధూళియే
పూని ధరించు వాడట, ప్రభూత ప్రభావనిభాననుండు, నా
కానెను, చూడ నిప్పుడితడా? నిజమాడ వాశుద్ధుడెను, నే
జానకిగాన నమ్మితని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --68

ఉ. వానికి, కైక సూనున, కవారణ వాక్రమరాశి, కెవ్వడో
వానరమైన చాలును, శుభాస్పదుడతని కిద్ది చెప్పినన్
పూని మహోగ్రదర్శమున పోడిమి మీఱగ వచ్చు దానవా!
జానకి గన్నునాడె! యని సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --69

ఉ. సానునయంబుగా బలుకు సంగతులా తలలెక్క లేదు, ఘో
రాననుడైన వీనికి, నిరాదరణంబె, మదీయ వాక్కులన్
ప్రాణము బోవునాడె, తలపంగలడయ్యెని, యవ్వియెల్ల నే
జానకిగాక పోదునె, ససంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --70

ఉ. అనగరాజపుత్రి మగనంతటి వానికి కూర్చినించె, దీ
ప్రానల మందు నిల్చియు, యుదంచిత రీతి తపస్సు జేసె, లో
కాన, యశోనుగీతికలు, కావ్య పరీమళ మబ్బు వ్రాసె, యీ
జానకి చంపునే? యనెడి, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --71

ఉ. నేననురాగ వార్ధినని, నిత్యము బ్రస్తుతిగాంచినాను, పా
పానల మేల నన్నలమె? బాలిశుడీ పెను ర్మసుండు, గ
ర్వానను, యేలదెచ్చెనను, రాముడదేలనుపేక్షసేసె, నే
జానకిగానో! యంచు మది, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --72

ఉ. పూనిక గన్నతల్లి పరిభూత మనస్కయు నయ్యెనేడు, శో
కానల దీప్తలయ్యిరి, పరాంగనలందరు, యేమి పుట్టువో!
కానడు వీడు, రావణుడు, కాంతల నశ్రుల శక్తి యెట్టిదో!
జానకి యేన జూపుదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --73

ఉ. తా, ననుజుండు గూడుకొని, ధర్మక్రియా పరిరంభణంబుకై
దీనల గావగా యిలను, ద్రిమ్మరుచుందురు, మంచిదే, సఖిన్
కానలగోలు పోతిమను, గాఢత్రపేయిసుంత కల్లనే?
జానకిగాని! నేను యను సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --74

ఉ. ఓ! నను కానరాడెయను నొప్పిదమెప్పుడో పోయెనాకు,నే
మో! నలినాక్షుడిద్దికనడో! యనుటాహయు పుట్టుచుండె, తా
నే, నిజమాడగావలయు, నిర్తయపోవిడె స్వామియేమి? యీ
జానకి మీద రోతయని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --75

ఉ. దీనజనావనున్, దశరథేశుని పట్టిని జూచి యొట్టి వా
డే, నని దానవుండు మది నెంచకమున్నె, శరాళి గూల్చి, సా
మీనను గావరావె! యని మేషతనుందును, దీనురాల, యీ
జానకి నీదికాదయని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --76

ఉ. నేనొక దారిగాజనితి, నెమ్మి యొకింతయులేక, దైవమే
లా? నొకదారిజేసె, కడు లాలననైతి, పసిండి జింకకై
ఈనిజ మిట్టిదంచు, వచియించిన, లక్ష్మణు నొవ్వనాడితిన్
జానకిగాను నాడనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --77

ఉ. భానుజుడంట వాడెవడో! బంధుర విక్రమకేళిలోలమీ
వానరమంట! యంగదుడు, వాలికుమారకుండంట! వీరు యే
రో నెఱుగంగరాదు, కలరూపెఱిగింపుము, రామ! నాకు, యీ
జానకి నీదికాద? యని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --78

ఉ. దేనికొ పెట్టి పుట్టవలె, దేహి యొకప్పుడు, లేనిచో, వృథా!
యేను, గనంగనాడు నొనరించగలేదొకొ! యేమో! నేడు నీ
కాననిచోటజేరి, యిటుకప్తము లొందుచు నుంటినెర! యీ
జానకికా? యిదేమియని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --79

ఉ. వేనలి విప్పలేదు, కడుభీతిలి కన్నులు గప్పలేదు, శో
కాన స్రవిండు యశ్రుతతికైదుడువంగనులేదు, లంక నా
దానవనాథుజూచి నిజదర్పము సుంతవిడంగలేదు, నే
జానకినేగదా! యనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --80

ఉ. తాను మదీయ మానసము తద్ద హరించినవాడు, వీడు లో
కాన రహించు గౌరవము కైతవ మొప్ప హరించినాడు, దు:
ఖానికి మూలకారకుడు, కాండ చయమున కూలుబెన్నడో
జానకి కేడి రాముడని, సంశయ మొందెను, సీత! మారుతీ! --81

ఉ. మానవ యత్నముండవలె, మానక నెద్ది ఫలింపగాను, దై
వానిది కొంతయుండవలె, వానవముఖ్యమరేకులైన, యీ
జ్ఞానమెఱుంగగావలయు, చక్కనగున్ పనులన్నొ, యిద్దినే
జానకిగానెఱుంగదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --82

ఉ. మానుష మెంతదైనది, మాధవుదివ్వ కృపార్ద్రదృష్టి సం
ధానము జేసినప్పుడె, యథావిధి సత్తుల మిచ్చుగాని, యీ
వానర యత్నమున్ ఫలము వచ్చునె? యిచ్చునె నాకు రక్ష, యీ
జానకి నోము యెట్టిదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --83

ఉ. ఓనరపాలమౌళి రుచిరోజ్జ్వల దివ్య ప్రభాచిరత్న! యీ
నేను ప్రవాస మెంతకును, నేగతి నుండుటో తెల్పు స్వామి, నీ
దానను కాన? కానగ యదార్థముగా యికరావ? నాటి యీ
జానకి నీదికాద? యని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --84

ఉ. నీనటనంబు నేలనిక? నీలపయోధర దివ్య దేహ! నా
వీనుల పట్టరానివగు వెక్కిరింప పలుకాడుచుండె, నా
యీనగుబాటు చూడుమదె! యీదనుజుండు మహోగ్రవృత్తిమై
జానకి నీదికాద! యని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --85

ఉ. "నేనొక బిచ్చగత్తెనట, నీవును వట్టి బికారివంట, నా
నీనిజవేష మట్టిదట, నేనును, నీవును, గూడికొన్న, బూ
దైనను రాలదబోవదట, దర్శితుడైయిటు గూయుచుండె, యీ
జానకి నెట్లు జేసెదవో!" సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --86

ఉ. దానవనాథుడై, యవె, విధాత వరాలను, దుర్విదగ్గుడై
ఏనిను లెక్కగైకొనడు, నెంతకు నీతడు, యేమెఱుంగు, నో
మానవనాథ! నీవు శితమార్గణ జాలముగప్పుమీని, నే
జానకినప్పుడొదునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --87

ఉ. ఏనొక చండికాభనయి, హీనుని వీని వధింతు నెప్పుడో!
కాని, జగాన, నిన్నసలు, కానికిగైకొనబోరు స్వామి! కా
నీ, నిజమిద్ది చెప్పితిని, నీవు గ్రహింపుము, అగ్రహింపకన్
జానకి యిట్లు యాడెనని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --88

ఉ. నేనును, గంటినాడట! వనీస్థలి రావణు తమ్ముగుఱులన్
భూనుతులణ, ఖరాదుల ప్రభూ! వధియింపవె? యొక్కచేతితో
వీని వధించుటెంతపని? విక్రమ! విల్లది, చక్రమాగదే
జానకిగానెఱుంగదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --89

ఉ. వీనిని చంపినన్ జగతి వీరశిఖామణివెదవివు! వై
శ్వానరమూర్తి వంచిటుల, వన్నెయు, వాసియు, గాంచుదీవు నా
మానసమందు, యీపగ సమంచితవృత్తి నడంగు స్వామి! నీ
జానకి నేనగానయని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --90

ఉ. నేనరమాతనుంటినిదె! నిద్రయురాదు, మఱెంతకైన, నా
దానవు రూపమున్ మఱియు ధర్మపథానువర్తి! నీదు రూ
పే? నిరతంబుగాన నగు, పేదను, నీదయనీగికొంటి, యీ
జానకి నీది కాదయని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --91

ఉ. కానిది లేదు, యత్నమున, కష్టములేకది యెట్టులుండు, యీ
వానరమంప వచ్చెగద, వాంఛిత కార్యఫలప్రదాయి యై
ఈనను చెట్టుబట్ట పొనరింపుము, నీదు ప్రయత్నమంతయున్
జానకిగాననేననుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --92

ఉ. కానని లోభవార్ధిబడి, కాంచితి బంగరులేడి నచ్చటన్
కాని యిదేమి యిట్టి యిరకాటము గల్గు నటంచు నెంచకన్
దానిని కోరి నాను, వలదంచు మఱిందియు నాడె చెప్పె. నే
జానకి కాదటంచు, మది సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --93

ఉ. వీని దుర్భాగహంబు, నతిభీషణమైనది, వీతిహోత్రమై
నీ నిశితాస్త్ర జ్వాలికల, నిల్వైన దగ్ధము సేయనున్న, లో
కానను, వీనిబట్టుట, జగత్తుతికైనను, శక్తమానె? నే
జానకి గానవేల యని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --94

ఉ. ఈనను, రక్తసేయకను, యిట్టులనుండిన, నేనెపోదు, నా
కేనియు, చింతలేదు, మఱిగీష్టుతియాదిగ సర్వదేవతా
మానవకోటి, వాడుగన, శ్రమందెదరిట్టుయు పేక్షచేసినన్
జానకి కోరికన్ గనడె? సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --95

ఉ. తానుచితజ్ఞు, డీతడు యధర్మరతుండగు, వీని బ్రహ్మయున్
కానడు, యుద్ధమందున మగంటిమి, వీనిని తాజయించు, యీ
కానరమూర్తి, యిద్దియని, వానికి జెప్పిన, వీడడంగు, యీ
జానకి కీలెఱిగెనని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --96

ఉ. వీనికి గల్లు గర్వమును, వింశతి బాహువులన్, విదిల్చి, నా
కూనిన, చిత్తతాపమును, కూర్మిమెయిన్ యడగించుకొందు, యో
వానర రూపయా! నిజయుపల్కుము, నవ్వుల పాలుసేయకన్
జానకి యన్న హాస్యమని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --97

ఉ. నేను యభిజ్ఞత యీను, నళినీదళనేత్రుని గూర్చి పల్కుమా!
నేను యభిజ్ఞ యిత్తును, మనీషిని లక్ష్మణు గూర్చి పల్కుమా!
వానర! నమ్మలేను, యిది వంచనకాద? యభిజ్ఞయిత్తునన్
జానకి నిట్లుసేతువని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --98

ఉ. ఈనిన యట్లు భూమి గలరీ, పెనులంకను, రాక్షసాళి, యే
మానవ మాత్రులో, యిట తమంతట, వచ్చియు పోవలేరు, నీ
వే! నయవంచకున్ దునుమ వేగమెరావలె, నొండుకొనె? యీ
జానకి నీది కాదయని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --99

ఉ. ధేనువులట్టి స్త్రీజనము, దిక్కును, మొక్కును, లేనివారలె
దీనతనున్నవారు, కడుధీరత నొప్పగ నీవు వచ్చి, యో
భానుకులావతంస! శితభాస్వద మార్గణ వృష్టిగూల్చు, యీ
జానకి కీర్తిగాంచునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --100

ఉ. లూనముగాక పోవదు, విలోకనముల్ నిగిడించి జూడ, అ
జ్ఞానులు కొందఱుందురు, నిజంబు నెఱుంగనులేక, లంక యీ
జానకి జేసె ధ్వంసమని, జానకి రామ! నినున్ దలంప, రీ
జానకి నొచ్చు నంచనుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --101

ఉ. సూనునివంటి లక్ష్మణుండు, చూడడు నాదెస, నీదు యాజ్ఞచే
మానె నొ యేమో! యాతలపు, మామక ప్రాప్త ఫలంబు యెట్టిదో!
వానరమేదో వేఱొకటి వచ్చెడిలాగొనరించునేమో! యీ
జానకి చూడగాననుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --102

ఉ. దీనతనుండ లేదిచట, దీనుత, భూసుతగాగనుంటి, స్వ
ర్భానుని పోల్చి రావణుడు, పట్టినపట్టు వాదిల్చి, వానిప్రా
ణానిల మెల్లబీల్చితిని, యచ్చెరువో, యిది గాంచరమ్ము, యీ
జానకి వేడికోల్ వాసునె? సందియ మొందెను, సీత, మారుతీ! --103

ఉ. శ్రీనిరతంబు పెన్నురము, చెల్వయిభాసిలువాడు, చేతవి
ల్కూనిన వాడు లక్ష్మణుడు పొల్కున వెంబడి నుండువాడు, వె
శ్వానరమూర్తులిర్వరిట పంపగ వచ్చెనె వానరుండు తా
జానకి యెంచుచున్ మరల సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --104

ఉ. శ్రీనిధి, ధర్మరక్షణ కృషీత్వ ప్రవర్ధిత సత్యమూర్తి, కా
ర్యాను ప్రవర్త నావధి, దయాపరవారిధి, సజ్జనాళి చిం
తానల దీప్తి నార్చు పరదైవతమాతడెగాదె! యేల యీ
జానకిగాంచడంచు మది, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --105

ఉ. వానరమేగుదెంచినది, వచ్చిన వానరమేమిజేయు, యీ
వానరమేగి, రామునకు వార్త నెఱుంగగ జెప్పి, రామునిన్
తానయి వెంటనుండి, మఱి దాశరథిన్ యిట తోడితే వలెన్
జానకి కిద్ది గల్గదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --106

ఉ. తా, నజ మండనుడు, ధర్మనిబద్ధుడు, రాఘవుండు, అ
వ్వీనిది బ్రహ్మ వంశమట. వీనియధర్మము పాడుగాను, నే
గానను, యిట్టి రక్కసుని, కొండచయంబున స్రుక్కకుండునే
జానకి కోర్కెదీరదని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --107

ఉ. తాను పయోధి సత్పుత్రుకు, తామరసాక్షుడు రామమూర్తి, స
న్మాని, విరోధి పెంపుగని, మౌనముగానట నిల్వ జాలునే?
వానరమూర్తి వార్త విని, వచ్చిన వేగమె వచ్చుగాని, యీ
జానకి కేది యాననుచు, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --108

ఉ. వీనికి భార్యలుంగలరు, వీరిని వేతెవరైన గైకొనన్
వీనికి నెట్టులుండు మది, వీని మహోగ్రపు కామ మెల్ల, రా
మాసల మండు దగ్గమయి నప్పుడె, పోవునుగాక! యంచు, యీ
జానకి సంశయించునని, సంశయ మొందెను, సీత, మారుతీ! --109

క. శ్రీకామితార్థదాయక!
రాకాశశిఖార్థవదన, రమాకారా!
నాకేశవంద్య! దిక్పట
వాక్కిర మనోజుక్కిరివరన హనుమా! --110